

งานวิจัย/บทความ เผยแพร่ KMBlog สสจ.กาฬสินธุ์

1. **ชื่องานวิจัย/บทความ** ถอดบทเรียนการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น : กรณีกองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลสระพังทอง

2. **ชื่อผู้วิจัย** : อาทิตยาพร โปธิสม และคณะ

4. **หลักการและเหตุผล** :

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ได้ดำเนินงานให้มีกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นเมื่อปี พ.ศ. 2549 เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2545 มาตรา 47 ที่มุ่งเน้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค และฟื้นฟูสมรรถภาพให้แก่ประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการบริการสาธารณสุขได้ทั่วถึงและมากขึ้น สนับสนุนให้ประชาชนได้แสดงบทบาทในการในการพึ่งตนเองด้านสุขภาพ และส่งเสริมให้บุคลากรด้านสาธารณสุขในพื้นที่ได้แสดงบทบาทในการสนับสนุนประชาชนในการดูแลสุขภาพตนเอง ต่อมาปี พ.ศ.2552 ได้มีการขยายการดำเนินงานให้มี กองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นใน องค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลตำบลทุกแห่ง ทั่วประเทศ กองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ (Public policy) ที่มุ่งหวังในการตอบสนอง ความต้องการในด้านสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งถ้าท้องถิ่นและชุมชนมีความตระหนัก และมีบทบาทร่วมในการจัดการกับปัญหาสุขภาพของชุมชนมากขึ้น จะส่งผลให้อำเภอเขาวง เป็นชุมชน ชุมชนแห่งความสุข มีวัฒนธรรมสุขภาพ และวิถีสุขภาพที่เข้มแข็งและยั่งยืน ซึ่งทำให้ท้องถิ่นและชุมชนจะเป็น ศูนย์รวมของการขับเคลื่อนกิจกรรมสุขภาพ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ต่างๆ ในการเพิ่มประสิทธิภาพการเข้าถึงบริการสุขภาพของประชาชนได้มากขึ้น

เทศบาลตำบลสระพังทอง ได้ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงการดำเนินงานและการบริหารจัดการกองทุนหลักประกันสุขภาพ ใน ระดับท้องถิ่นกับ สปสช . เพื่อดำเนินการจัดตั้งกองทุนหลักประกันสุขภาพขึ้น โดยเริ่มดำเนินการ ในปี พ.ศ. 2552 ที่ผ่านมากองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น ในพื้นที่ยังขาดการถอดบทเรียนในการดำเนินงาน ในภาพรวม ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงาน กองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น ในพื้นที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการศึกษาถอดบทเรียนผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือเทศบาลตำบลที่จะดำเนินการต่อไปในอนาคต

5. **วัตถุประสงค์** :

5.1 เพื่อสังเคราะห์ และถอดบทเรียนสถานการณ์ กระบวนการพัฒนา รูปแบบและผลการดำเนินงาน กองทุนหลักประกันสุขภาพเทศบาลตำบลสระพังทอง อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์

5.2 เพื่อสรุปข้อเสนอแนะ บทเรียน และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพ เทศบาลตำบลสระพังทอง อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์

6. กลุ่มเป้าหมาย : บุคลากรขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น, คณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น, บุคลากรสาธารณสุข, หัวหน้าโครงการ, และประชาชนที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

7. เครื่องมือ : รายงานเอกสารผลงาน, แบบสำรวจ/แบบสอบถาม, การสัมภาษณ์เจาะลึก, และสนทนากลุ่ม

8. ขั้นตอนการดำเนินงาน :

8.1 เตรียมทีมวิจัย ประชุมชี้แจง

8.2 ออกแบบเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

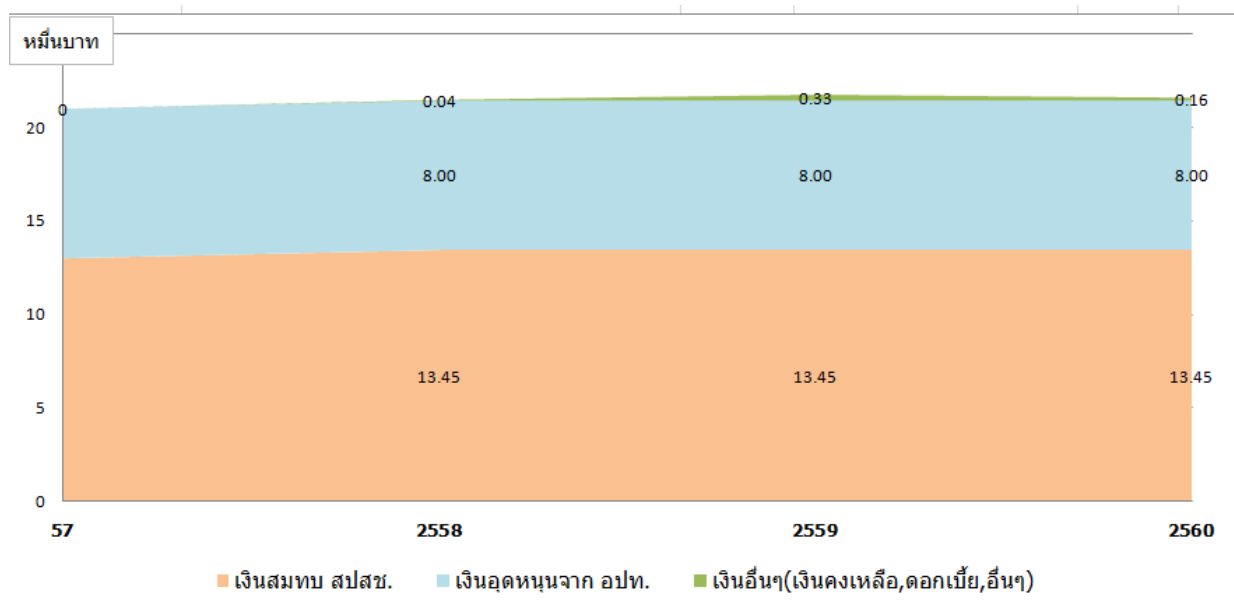
8.3 ดำเนินการเก็บข้อมูลทั้งจากเอกสาร และบุคลากรกลุ่มเป้าหมายสัมภาษณ์เจาะลึก, และสนทนากลุ่มถอดบทเรียน

8.4 ประชุมสังเคราะห์ถอดบทเรียน และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น

8.5 เขียนรายงานผลการศึกษา

9. ผลการศึกษา

กองทุนหลักประกันสุขภาพ เทศบาลตำบลสระพังทอง เป็นกองทุน ขนาด กลาง เริ่มจัดตั้งกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นเมื่อปี 2552 โดยมีคณะกรรมการบริหารกองทุนและที่ปรึกษากองทุนรวม 17 คน โดยรับผิดชอบมีประชาชนทั้งสิ้น 2,878 คน ใน 7 หมู่บ้าน แผนภูมิที่ 1 จำนวนเงินสมทบเข้ากองทุนหลักประกันสุขภาพท้องถิ่น จำแนกตามแหล่งงบประมาณ ปีงบประมาณ 2558-2560

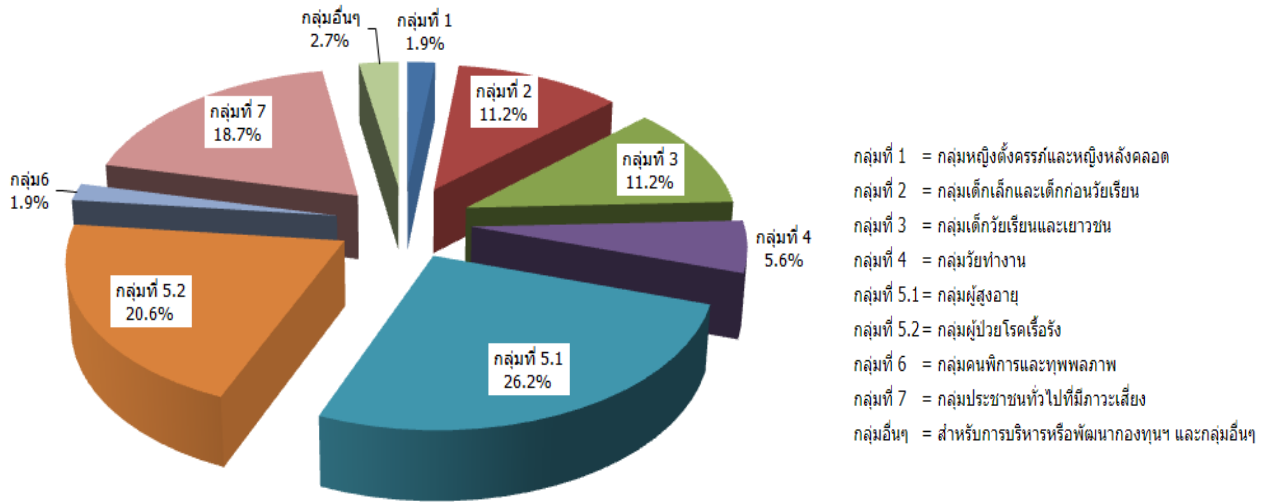
พบว่ากองทุนหลักประกันสุขภาพ เทศบาลตำบลสระพังทอง ได้รับเงินสมทบจาก สำนักงาน กองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) แนวโน้มคงที่ อยู่ระหว่าง 134,550 บาท เทศบาลตำบลสระพังทอง สมทบเงินเข้ากองทุนหลักประกันสุขภาพ อัตราร้อยละ 60 ของเงินที่ได้รับการจัดสรรจาก สปสช. โดยกองทุนหลักประกันสุขภาพ เทศบาลตำบลสระพังทอง มีเงินในการบริหารกองทุนในปี 2560 มีเงินบริหารกองทุน 215,565 บาท เฉลี่ย 74.9 บาทต่อหัวประชากร

แผนภูมิที่ 2 ร้อยละการจัดสรรงบประมาณและร้อยละโครงการ จำแนกตามประเภทกิจกรรมสนับสนุน ปีงบประมาณ 2558-2560

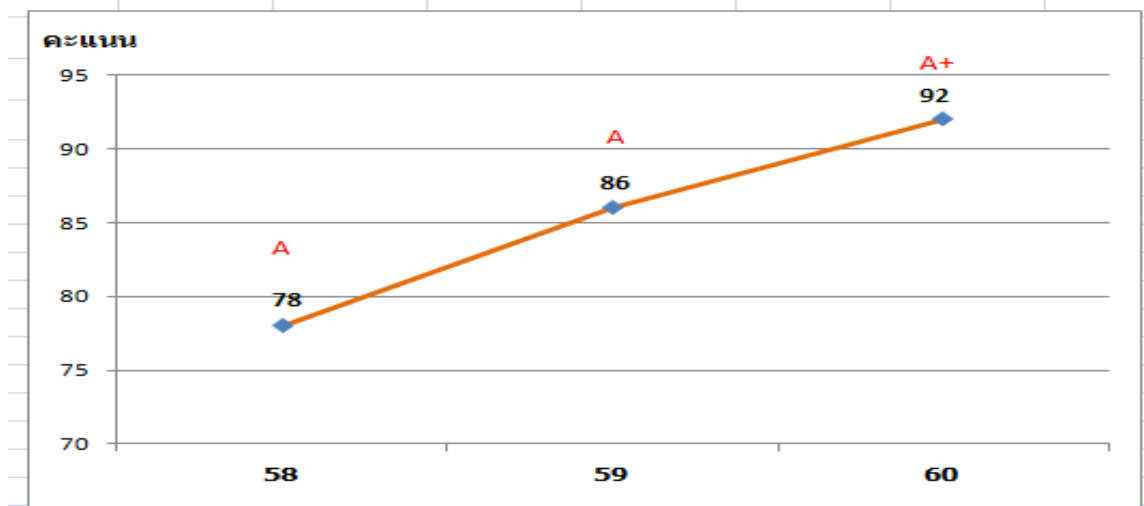
พบว่ากองทุนหลักประกันสุขภาพ เทศบาลตำบลสระพังทอง สนับสนุนกิจกรรมประเภทที่ 2 การสนับสนุนกลุ่มหรือองค์กรประชาชนหรือหน่วยงานอื่นในพื้นที่มากที่สุด มีจำนวนโครงการ ร้อยละ 60.0-69.2 ใช้งบประมาณกองทุนคิดเป็นร้อยละ 56.1-66.0, กิจกรรมประเภทที่ 1 การสนับสนุนการจัดบริการสาธารณสุข ปี มีโครงการ ร้อยละ 7.1-13.3 ใช้งบประมาณกองทุนคิดเป็นร้อยละ 9.7-18.0 กิจกรรมประเภทที่ 3 การสนับสนุนศูนย์เด็กเล็ก ผู้สูงอายุ และผู้พิการในชุมชน มีโครงการ ร้อยละ 13.3-15.4 ใช้งบประมาณกองทุนคิดเป็นร้อยละ 10.0-16.1 กิจกรรมประเภทที่ 4 การบริหารจัดการกองทุนและพัฒนาระบบบริหารจัดการ ใช้งบประมาณกองทุนคิดเป็นร้อยละ 9.8-14.4, กิจกรรมประเภทที่ 5 สนับสนุนกรณีเกิดโรคระบาดและภัยพิบัติ

แผนภูมิที่ 3 สัดส่วนงบประมาณหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น จำแนกตามกลุ่มเป้าหมายที่ดำเนินงาน ปีงบประมาณ 2558-2560

พบว่าสัดส่วนงบประมาณ 3 ปีที่ผ่านมาจำแนกตามกลุ่มเป้าหมายเรียงจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ กลุ่มผู้สูงอายุ, กลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรัง, กลุ่มประชาชนทั่วไปที่มีภาวะเสี่ยง, กลุ่มเด็กวัยเรียน/เยาวชน, กลุ่มเด็กเล็ก/เด็กก่อนวัยเรียน, กลุ่มวัยทำงาน, กลุ่มอื่นๆ, กลุ่มหญิงตั้งครรภ์/หญิงหลังคลอด, และกลุ่มผู้พิการ/ทุพพลภาพ คิดเป็นร้อยละ 26.2, 20.6, 18.7, 11.2, 11.2, 5.6, 2.7, 1.9 และ 1.9 ตามลำดับ

แผนภูมิที่ 4 คะแนนผลการประเมินศักยภาพกองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น จำแนกตามปีงบประมาณ 2558-2560

ผลการประเมินศักยภาพกองทุนได้ มีแนวโน้มค่าคะแนนเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะปี 2560 ได้ 92 คะแนน อยู่ในระดับ A+ (ศักยภาพสูงและสามารถเป็นศูนย์เรียนรู้)